

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

**ДО ГЕНЕРАЛНИОТ СЕКРЕТАР
НА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Име на материјалот: Предлог на Закон за изменување и дополнување на Законот за основното образование

Усогласеност со Програмата на Владата: Да

Усогласеност со член 68 од Деловникот за работа на Владата:
Да

Предлог на која седница на Влада да се разгледа материјалот: Првата наредна седница

Доверливост на материјалот: Материјалот не е од доверлив карактер

Итност на материјалот : итен

Прилог: 80 примероци од Предлогот

Дата на доставување на материјалот: .02.2011

**Министер,
Никола Тодоров**

Изготвил Емилија Андовска

Контролирал Милка Масникоса

Одобрил Стојанчо Стојковски

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА**

М Е М О Р А Н Д У М

**ПРЕДЛОГ НА
ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ
ЗА ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**

ПОТПИС: _____

Скопје, февруари 2011 година

1.Осврт по материјалот:

Со Законот за основното образование („Службен весник на Република Македонија” број 103/08, 33/10, 116/10 и 156/10) системски се уредува задолжителното основно образование што се остварува во основните училишта како и дејноста на основното образование како дел од единствениот воспитно-образовен систем.

Со Законот за основното образование се создадоа нормативно-правни претпоставки за остварување на следните цели на основното воспитание и образование:

- стекнување општи и применливи знаења што се потребни во секојдневниот живот или за натамошно образование,
- хармоничен, интелектуален, емоционален и социјален развој на учениците соодветно со нивните способности,
- развивање на писменоста и способностите на учениците за разбирање,
- воспитување за меѓусебна толеранција, соработка, почитување на различноста, основните човекови слободи и права,
- воспитување за општи културни и цивилизациски вредности кои произлегуваат од светските традиции,
- вклучување и водење грижа за развојот на учениците со посебни образовни потреби,
- развивање на надареноста на учениците во различни области и
- унапредување на здравиот начин на живеење и воспитување за преземање одговорност за сопственото здравје и за заштита на животната средина..

Заради целосно и посеопфатно остварување на овие цели, неопходно е натамошно развивање и подобрување на системот на основното образование со применување на европските стандарди и критериуми, што ќе овозможи поголем развој на воспитната компонента во реализацијата на основното образование.

Со започнувањето на примената на Законот за основното образование во практиката се покажаа дека има потреба да се дорегулира задолжителноста на реализацијата на дополнителната и додатната настава за учениците. Дополнителната настава се организира за ученици кои покажуваат континуирано слаби резултати во учењето, а додатната настава за учениците кои постигнуваат значителни резултати по одделни наставни предмети (за талентираниите ученици).

Ова е заради постигнување на поголем успех на учениците и подобрување на квалитетот на наставата.

Исто така, со цел да се зголеми успехот на учениците, како и да се надминат одредени ситуации кога родителите не се запознаени со успехот на нивното дете, или од одредени причини не покажуваат доволно грижа за напредокот во учењето на нивните деца-ученици, истите ќе се упатуваат на советување. Советувањето на родителот односно старателот ќе го врши психологот во училиштето согласно Програмата за советување на родители, која на предлог на Педагошката служба ја донесува министерот за образование и наука.

Со оглед дека главни носители на воспитно-образовната дејност во основните училишта се наставниците, со овие измени и дополнувања на Законот за основното образование во неколку сегменти се зголемува квалитетот и капацитетите на наставниците при реализацијата на наставата и воннаставните сктивности. За оние лица кое се стекнале со високо образование на ненаставна група на наставнички студии, односно на студии кои немаат наставна насока, ќе може да се вработат во основно образование, освен во одделенска настава, само доколку се стекнат со педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирани високообразовни установи. Акредитација на високообразовни установи кои ќе вршат настава и полагање на испити за стекнување на педагошко-психолошка и методска подготовка ќе ја врши министерот за образование и наука.

Како втор сегмент за зајакнување на квалитетот на наставниот кадар во основните училишта, на наставникот приправник по истекот на приправничкиот стаж, како составен дел од стручниот (приправнички) испит ќе му се врши проценка на карактеристиките за подобност со работата со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност (тест на личноста). Тестот на личноста ќе го подготвува и ќе спроведува Педагошката служба. Исто така и за наставникот кој покажува незадоволителни резултати во работата, или постои оправдано сомневање за неговата психичка здравствена ќе му се врши проценка на карактеристиките за подобност со работата со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност (тест на личноста).

Оттука, се цени дека е потребна измена и дополнување на постојните одредби на Законот за основното образование.

2.Разгледани можни решенија (за-против аргументи):

Со членот 1 од Предлог на Законот за изменување и дополнување на Законот за основното образование на членот 16 се додава нов став б со кои се дава можност општината, односно Владата на Република Македонија да основа меѓународно јавно училиште во кое наставите ќе се остварува на странски јазик, а со цел учениците уште од прво одделение да започнат со интезивно изучување на странскиот јазик преку следење на наставата по сите наставни предмети.

Со член 2 од Предлог на Законот за изменување и дополнување на Законот за основното образование со кои се менува членот 27 се пропишува за кои ученици дополнителната настава е задолжителна, како и дека ученикот упатен на дополнителна настава во текот на еден месец посетува дополнителна настава најмногу по два наставни предмети со најмногу четири наставни часови по наставен предмет. За упатувањето на ученикот на дополнителна настава наставникот задолжително го известува неговиот родител, односно старател.

Со членот 3 се регулира дека додатна настава се организира за учениците кои постигнуваат значителни резултати по одделни наставни предмети (талентирани ученици). Додатната настава за талентираните ученици наставникот е должен да им ја понуди, а учениците одлучуваат дали ќе ја посетуваат додатна настава.

Со членот 4 се задолжува основното училиштето најдоцна до 20 септември во тековната учебна година да истакне распоред за дополнителна и додатна настава за секој наставен предмет, на видно место во училиштето и истиот да го достави до Државниот просветен инспекторат. Исто така се пропишува дека за наставникот кој неоправдано нема да ја реализира дополнителна и додатна настава согласно распоредот ќе се поведе постапка за дисциплински престап. За утврден дисциплински престап на наставникот ќе му се изрекче дисциплинска мерка парична казна од 10 % до 30% од едномесечниот износ на нето платата исплатена на јавниот службеник во месецот пред извршување на дисциплинскиот престап, во траење од три до шест месеци.

Со членот 5 од овој закон се додава нова глава V-а „Советување на родители и шест нови члена 64-а, 64-б, 64-в, 64-г, 64-д и 64-ѓ, кои регулираат дека родител, односно старател ќе се упати на советување ако ученикот во текот на наставната година имал негативна оценка по три или повеќе предмети, ако ученикот имал направено одреден број неоправдани или оправдани изостаноци;

ако ученикот бил недисциплиниран; ученикот го навредил наставникот; ученикот учествувал во тепачки или други форми на насилство; ученикот покажувал асоцијално или антисоцијално однесување; ученикот се однесувал неморално или неетички; во краток период на ученикот значително му опаднал успехот. Во наведените случаи одделенскиот, односно раководителот на паралелката задолжително повикува на советување најмалку еден родител, односно старател на ученикот со покана упатена преку телефон, по пошта или со лична достава. Ако поканата се однесува за асоцијално или антисоцијално однесување на ученикот, односно неморално или неетичко однесување на ученикот, пред да се испрати поканата до родителот се бара стручно мислење од Педагошката служба (член 64-а).

Со членот 64-б се регулира дека советувањето на родителите го врши психологот во училиштето, а ако во училиштето нема вработено психолог, тогаш советувањето го врши педагогот. Советувањето се врши во групи согласно неделниот и месечниот план и бројот на родителите во групите не може да биде поголем од 20. Советувањето се реализира во два термина во траење од 60 минути. На советувањето на родителот односно старателот, педагогот, односно психологот е должен да постапува согласно Програмата за советување на родители, која на предлог на Педагошката служба ја донесува министерот.

За одржаното советување на родителот, односно старателот, психологот, односно педагогот води записник со листа на присуство (член 64-в). Ако родителот, односно старателот повеќе од четири пати се повикува на советување, на секое следно советување присуствува и претставник од Педагошката служба (член 64-г). Ако родителот, односно старателот не се јави на советувањето и по третата покана се известува Центарот за социјални работи (член 64-д). Педагошката служба, за родителите кои на се јавиле на поканата за советување и истите не го оправдале своето отсуство поднесува предлог за поведување на прекршочна постапка (член 64-ѓ).

Со членот 6 од овој закон по членот 79 се додава нов член 79-а со кој се пропишува дека лицето кое се стекнало со високо образование на ненаставна група на наставнички студии, односно на студии кои немаат наставна насока, може да се вработи во основно образование, освен во одделенска настава, само доколку се стекне со педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирани високообразовни установи. Акредитација на високообразовни установи кои ќе вршат

настава и полагање на испити за стекнување на педагошко-психолошка и методска подготовка ја врши министерот за образование и наука.

Со членот 7 од овој закон во членот 85 се додаваат нов ставови (12), (13), (14), (15) и (16) со кој се регулира дека на приправникот по истекот на приправничкиот стаж, а пред полагањето на стручниот испит, му се врши проценка на карактеристиките за подобност со работата со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност (тест на личноста). Услов за полагање на стручен испит е приправникот да има положено тест на личноста, за што Педагошката служба му издава потврда. Тестот на личноста го подготвува и спроведува Педагошката служба.

Со членот 9 се воведува обврска за основното училиште дневникот на паралелката да го води и во електронска форма (е-дневник).

Со членот 10 се допрецизира одредба од членот 168-а, односно се допрецизира дека едукацијата за сторена неправилност ќе се врши само доколку лицето за прв пат ја направило.

Се додава и нова алинеја и нови ставови во делот на прекршоците во членот 172 од законот, односно ќе се казни основното училиште и директорот ако не истакне распоред за дополнителна и додатна настава за секој наставен предмет, на видно место во училиштето и истиот не го достави до Државниот просветен инспекторат. Исто така глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на родителот, односно на старателот ако не се јави во утврдениот термин за советување по втората упатена покана и глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на родителот, односно на старателот ако не се јави во утврдениот термин за советување по третата упатена покана (член 11).

Со членот 12 се утврдува рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон за донесување на подзаконските акти предвидени во овој закон.

Со оглед дека со овој закон се врши четврто изменување и дополнување на одредбите на Законот за основното образование со членот 13 се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за учебници за основно и средно образование. Со членот 14 се уредува влегувањето во сила на овој закон.

3. Резултати од извршените консултации со ресорните министерства, другите органи на државната управа и организации:

Министерство за финансии

Секретаријатот за законодавство
Министерство за правда

4. Решение кое се препорачува (со образложение):

Владата на Република Македонија да го утврди текстот на Законот за изменување и дополнување на Законот за основното образование

5. Фискални импликации на материјалите што се предлагаат:

Овој закон не предизвикува финансиски импликации.

6. Очекувани влијанија:

Основна цел на предложеното изменување и дополнување на Законот за основното образование е натамошно развивање и подобрување на системот на основното образование со применување на европските стандарди и критериуми, што ќе овозможи поголем развој на воспитната компонента во реализацијата на основното образование, а со тоа и зголемување на квалитетот на образованието.

7. Усогласеност со европското законодавство (кои директиви на ЕУ се транспонираат во нашето законодавство):

8. Оценка на Секретаријатот за законодавство по материјалот:

9. Клучни елементи за информирање на јавноста:

Основна цел на предложеното изменување и дополнување на Законот за основното образование е натамошно развивање и подобрување на системот на основното образование со применување на европските стандарди и критериуми, што ќе овозможи поголем развој на воспитната компонента во реализацијата на основното образование, а со тоа и зголемување на квалитетот на образованието.

Оттука, се цени дека е потребна изменување и дополнување на постојните одредби на Законот за основното образование.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

ПРЕДЛОГ НА
ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Скопје, февруари 2011 година

ВОВЕД

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ

Со Законот за основното образование („Службен весник на Република Македонија” број 103/08, 33/10, 116/10 и 156/10) системски се уредува задолжителното основно образование што се остварува во основните училишта како и дејноста на основното образование како дел од единствениот воспитно-образовен систем.

Со Законот за основното образование се создадоа нормативно-правни претпоставки за остварување на следните цели на основното воспитание и образование:

- стекнување општи и применливи знаења што се потребни во секојдневниот живот или за натамошно образование,
- хармоничен, интелектуален, емоционален и социјален развој на учениците соодветно со нивните способности,
- развивање на писменоста и способностите на учениците за разбирање,
- воспитување за меѓусебна толеранција, соработка, почитување на различноста, основните човекови слободи и права,
- воспитување за општи културни и цивилизациски вредности кои произлегуваат од светските традиции,
- вклучување и водење грижа за развојот на учениците со посебни образовни потреби,
- развивање на надареноста на учениците во различни области и
- унапредување на здравиот начин на живеење и воспитување за преземање одговорност за сопственото здравје и за заштита на животната средина.

Заради целосно и посеопфатно остварување на овие цели, неопходно е натамошно развивање и подобрување на системот на основното образование со применување на европските стандарди и критериуми, што ќе овозможи поголем развој на воспитната компонента во реализацијата на основното образование.

Со започнувањето на примената на Законот за основното образование во практиката се покажаа дека има потреба да се дорегулира задолжителноста на реализацијата на дополнителната и додатната настава за учениците. Дополнителната настава се организира за ученици кои покажуваат континуирано

слаби резултати во учењето, а додатната настава за учениците кои постигнуваат значителни резултати по одделни наставни предмети (за талентирани ученици). Ова е заради постигнување на поголем успех на учениците и подобрување на квалитетот на наставата.

Исто така, со цел да се зголеми успехот на учениците, како и да се надминат одредени ситуации кога родителите не се запознаени со успехот на нивното дете, или од одредени причини не покажуваат доволно грижа за напредокот во учењето на нивните деца-ученици, истите ќе се упатуваат на советување. Советувањето на родителот односно старателот ќе го врши психологот во училиштето согласно Програмата за советување на родители, која на предлог на Педагошката служба ја донесува министерот за образование и наука.

Со оглед дека главни носители на воспитно-образовната дејност во основните училишта се наставниците, со овие измени и дополнувања на Законот за основното образование во неколку сегменти се зголемува квалитетот и капацитетите на наставниците при реализацијата на наставата и воннаставните активности. За оние лица кое се стекнале со високо образование на ненаставна група на наставнички студии, односно на студии кои немаат наставна насока, ќе може да се вработат во основно образование, освен во одделенска настава, само доколку се стекнат со педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирани високообразовни установи. Акредитација на високообразовни установи кои ќе вршат настава и полагање на испити за стекнување на педагошко-психолошка и методска подготовка ќе ја врши министерот за образование и наука.

Како втор сегмент за зајакнување на квалитетот на наставниот кадар во основните училишта, на наставникот приправник по истекот на приправничкиот стаж, како составен дел од стручниот (приправнички) испит ќе му се врши проценка на карактеристиките за подобност со работата со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност (тест на личноста). Тестот на личноста ќе го подготвува и ќе спроведува Педагошката служба. Исто така и за наставникот кој покажува незадоволителни резултати во работата, или постои оправдано сомневање за неговата психичка здравствена ќе му се врши проценка на карактеристиките за подобност со работата со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност (тест на личноста).

Оттука, се цени дека е потребна измена и дополнување на постојните одредби на Законот основното образование.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Основна цел на предложеното изменување и дополнување на Законот за основното образование е натамошно развивање и подобрување на системот на основното образование со применување на европските стандарди и критериуми, што ќе овозможи поголем развој на воспитната компонента во реализацијата на основното образование, а со тоа и зголемување на квалитетот на образованието..

Предлог -законот за измена на Законот за основното образование се заснова на следните начела:

- обезбедување квалитет во остварувањето на основното образование;
- обезбедување на еднаков пристап за сите ученици во основното образование;
- економичност и ефикасност;
- одмереност и праведност при изрекување на казните за сторените прекршоци.

Предложената измена ги содржи следните решенија:

- регулирање на реализацијата на дополнителната и додатната настава за учениците,
- се воведува советување за родители, односно старатели на ученици,
- се воведува државен испит како услов за вработување во основно училишта,
- се воведува за наставниците проценка на карактеристиките за подобност со работата со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност (тест на личноста),

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Овој закон нема да предизвикува финансиски импликации.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИН НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Овој закон не предизвикува материјални обврски за одделни субјекти.

Средствата се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

ПРЕДЛОГ НА
ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНОТО
ОБРАЗОВАНИЕ

Член 1

Во Законот за основното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 103/08, 33/10, 116/10 и 156/10), во членот 16 во ставот (5) зборот „само“ се брише.

По ставот (5) се додава нов став (6), кој гласи:

„(6) Општината, односно Владата може да основа и меѓународно јавно училиште во кое се остварува наставен план и програми на некој од светските странски јазици (англиски, француски, германски), кој на предлог на Бирото ги утврдува министерот.“

Член 2

Членот 27 се менува и гласи:

„(1) Дополнителна настава се организира за ученици кои покажуваат континуирано слаби резултати во учењето, а особено ако:

- имаат најмалку две слаби оценки;
- имаат слаби резултати по одреден наставен предмет;
- отсутнуваат од наставата по одреден наставен предмет и
- на барање на ученикот или неговиот родител, односно старател.

(2) Наставникот кој ја реализира наставата по наставниот предмет ги задолжува учениците од алинеја 1 на ставот (1) на овој член за посета на дополнителна настава, а за учениците од алинеите 2 и 3 на став (1) на овој член дополнителна настава се организира по оценка на наставникот.

(3) Ученикот упатен на дополнителна настава во текот на еден месец посетува дополнителна настава најмногу по два наставни предмети со најмногу четири наставни часови по наставен предмет.

(4) Доколку ученикот не ги посетува часовите по дополнителна настава добива неоправдан изостанок.

(5) За упатувањето на ученикот на дополнителна настава наставникот задолжително го известува родителот, односно старателот.“

Член 3

Членот 28 се менува и гласи:

„(1) Додатна настава се организира за учениците кои постигнуваат значителни резултати по одделни наставни предмети (талентирани ученици).

(2) Додатната настава за учениците од ставот (1) на овој член наставникот е должен да им ја понуди на учениците, а учениците одлучуваат дали ќе ја посетуваат додатна настава.“

Член 4

По членот 28 се додава нов член 28-а, кој гласи:

„Член 28-а

(1) Основното училиштето најдоцна до 20 септември во тековната учебна година треба да истакне распоред за дополнителна и додатна настава за секој наставен предмет, на видно место во училиштето и истиот да го достави до Државниот просветен инспекторат.

(2) За наставникот кој неоправдано нема да ја реализира дополнителна и додатна настава согласно распоредот од ставот (1) на овој член ќе се поведе постапка за дисциплински престап.

(3) За дисциплинскиот престап од ставот (2) на овој член на наставникот му се изрекува дисциплинска мерка парична казна од 10 % до 30% од едномесечниот износ на нето платата исплатена на јавниот службеник во месецот пред извршување на дисциплинскиот престап, во траење од три до шест месеци.“

Член 5

По членот 64 се додава нова глава V-а со шест нови члена 64-а, 64-б, 64-в, 64-г, 64-д и 64-ѓ, кои гласат:

„V-а. СОВЕТУВАЊЕ НА РОДИТЕЛИТЕ

Член 64-а

(1) Родителот односно старателот се упатува на советување ако:

- ученикот во текот на наставната година има негативна оценка по три или повеќе предмети;

- ученикот има направено повеќе од 10 неоправдани или 100 оправдани изостаноци;

- ученикот е недисциплиниран;
- ученикот го навреди наставникот;
- ученикот учествува во тепачки или други форми на насилство;
- ученикот покажува асоцијално или антисоцијално однесување;
- ученикот се однесува неморално или неетички;
- во краток период на ученикот значително му опадне успехот.

(2) Одделенскиот, односно раководителот на паралелката повикува на советување најмалку еден родител, односно старател од ставот (1) на овој член со покана упатена преку телефон, по пошта или со лична достава.

(3) Ако поканата се однесува за асоцијално или антисоцијално однесување на ученикот, односно неморално или неетичко однесување на ученикот, пред да се испрати поканата се бара стручно мислење од Педагошката служба.

(4) Педагошката служба, во рок од десет дена од приемот на барањето доставува стручно мислење за однесувањето на ученикот од ставот (3) на овој член.

(5) Поканата за советување на родителот, односно старателот треба да биде нумерирана и да се достави најмалку осум дена пред одржувањето на советувањето.

(6) Формата и содржината на поканата за советување ја утврдува министерот.

(7) Ако родителот, односно старателот од оправдани причини не може да се јави на поканата должен е за отсуството да го извести одделенскиот, односно раководителот на паралелката, пред одржувањето на советувањето или во рок од три дена по советувањето.

(8) Одделенскиот, односно раководителот на паралелката го известува психологот, односно педагогот во училиштето за доставената покана за советување на родителот.

(9) Психологот, односно педагогот на училиштето изготвува неделен и месечен план за одржување на советувањето согласно основите од став (1) на овој член.

Член 64-б

(1) Советувањето од членот 64-а од овој закон го врши психологот во училиштето.

(2) Ако во училиштето нема вработено психолог, тогаш советувањето го врши педагогот.

(3) Ако во училиштето нема вработено психолог, односно педагог, тогаш за советувањето се определува педагог или психолог од друго основно училиште.

(4) Психологот или педагогот од ставот (3) на овој член за општинските основни училишта го определува општината, односно Градот Скопје, а за државните основни училишта го определува министерот, од редот на педагозите, односно психолозите од општината, односно Градот Скопје.

(5) Советувањето се врши во групи согласно неделниот и месечниот план од став (9) на член 1 од овој закон.

(6) Бројот на родителите во групите не може да биде поголем од 20.

(7) Советувањето се реализира во два термина во траење од 60 минути.

(8) На советувањето на родителот односно старателот, педагогот, односно психологот е должен да постапува согласно Програмата за советување на родители, која на предлог на Педагошката служба ја донесува министерот.

(9) Психологот, односно педагогот при советувањето на родителите не смее да ја злоупотребува својата функција.

Член 64-в

(1) За одржаното советување на родителот, односно старателот, психологот, односно педагогот води записник со листа на присуство.

(2) Формата и содржината на записникот за советување ја утврдува министерот.

Член 64-г

Ако родителот, односно старателот повеќе од четири пати по било кој основ од член 64-а став (1) на овој закон, се повикува на советување, на секое следно советување присуствува и претставник од Педагошката служба.

Член 64-д

Ако родителот, односно старателот не се јави на советувањето и по третата покана се известува Центарот за социјални работи.

Член 64-ѓ

Педагошката служба, за родителите кои не се јавиле на поканата за советување и истите не го оправдале своето отсуство поднесува предлог за поведување на прекршочна постапка.“

Член 6

По членот 79 се додава нов член 79-а, кој гласи:

„Член 79-а

(1) Лице кое се стекнало со високо образование на ненаставна група на наставнички студии, односно на студии кои немаат наставна насока, може да се вработи во основно училиште, освен во одделенска настава, само доколку се стекне со педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирани високообразовни установи.

(2) Педагошко-психолошка и методска подготовка се стекнува преку следење на настава и полагање на испити.

(3) За положеноста на испитите од став (2) на овој член кандидатот се стекнува со 30 кредити според ЕКТС.

(4) Акредитација на високообразовни установи кои ќе вршат настава и полагање на испити за стекнување на педагошко-психолошка и методска подготовка врши министерот.

(5) Начинот на следењето на наставата, полагањето на испитите за педагошко-психолошка и методска подготовка, како и начинот на акредитација на високообразовните установи од став (3) на овој член ја пропишува министерот.“

Член 7

Во член 85 по ставот (11) се додаваат пет нови ставови (12), (13), (14), (15) и (16) кои гласат:

„(12) На приправникот по истекот на приправничкиот стаж, а пред полагањето на стручен испит, му се врши проценка на карактеристиките за подобност со работата со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност (тест на личноста).

(13) Приправникот полага стручен испит само ако има положено тест на личноста.

(14) На приправникот кој го положил тестот на личноста Педагошката служба му издава потврда.

(15) Формата и содржината на потврдата од став (14) на овој член ја утврдува министерот, на предлог на Педагошката служба.

(16) Тестот на личноста го подготвува и спроведува Педагошката служба.“
Ставовите (12) и (13) стануваат ставови (17) и (18).

Член 8

Во член 96 во ставот (1) по зборот „обврски“ се додаваат зборовите „преку вршење на проценка на карактеристики на вработениот за подобност со работа со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност (тест на личноста)“.

Член 9

Во член 100 по ставот (3) се додава нов став (4) кој гласи:

„(4) Дневникот на паралелката задолжително се води и во електронска форма (е-дневник) преку веб апликација која ја администрира Министерството.“

Член 10

Во член 168-а ставот (1) се менува и гласи:

„(1) Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор државниот просветен инспектор или овластениот инспектор на општината утврди дека за прв пат е сторена неправилност од членот 172 на овој закон, е должен да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и со истовремено врачување на покана за спроведување на едукација на лицето или основното училиште каде е утврдена неправилноста при вршењето на инспекцискиот надзор.“

Член 11

Во членот 172 во ставот (1) се додава нова алинеја 3, која гласи:

„- не истакне распоред за дополнителна и додатна настава за секој наставен предмет, на видно место во училиштето и истиот не го достави до

Државниот просветен инспекторат (член 28-а),

По ставот (4) се додаваат два нови става (5) и (6), кои гласат:

„(5) Глоба во износ од 200 до 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на родителот, односно на старателот за прекршок ако не се јави во утврдениот термин за советување по втората упатена покана (член 64-а став (2)).

(6) Глоба во износ од 500 до 700 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на родителот, односно на старателот за прекршок ако не се јави во утврдениот термин за советување по третата упатена покана (член 64-а став (2)).

Ставот (5) станува став (7).

Член 12

Подзаконските акти предвидени во овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 13

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за основното образование.

Член 14

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, освен одредбите од членовите 2, 3, 4 и 9 од овој закон кои ќе се применуваат од 1 септември 2011 година и одредбите од членовите 5, 6, 7 и 8 од овој закон кои ќе се применуваат од 1 јануари 2012 година.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГ-ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

I. Објаснување на содржината на одредбите на Предлог на Законот за изменување и дополнување на Законот за основното образование.

Со членот 1 од Предлог на Законот за изменување и дополнување на Законот за основното образование на членот 16 се додава нов став 6 со кои се дава можност општината, односно Владата на Република Македонија да основа меѓународно јавно училиште во кое наставите ќе се остварува на странски јазик, а со цел учениците уште од прво одделение да започнат со интензивно изучување на странскиот јазик преку следење на наставата по сите наставни предмети.

Со член 2 од Предлог на Законот за изменување и дополнување на Законот за основното образование со кои се менува членот 27 се пропишува за кои ученици дополнителната настава е задолжителна, како и дека ученикот упатен на дополнителна настава во текот на еден месец посетува дополнителна настава најмногу по два наставни предмети со најмногу четири наставни часови по наставен предмет. За упатувањето на ученикот на дополнителна настава наставникот задолжително го известува неговиот родител, односно старател.

Со членот 3 се регулира дека додатна настава се организира за учениците кои постигнуваат значителни резултати по одделни наставни предмети (талентирани ученици). Додатната настава за талентираниите ученици наставникот е должен да им ја понуди, а учениците одлучуваат дали ќе ја посетуваат додатна настава.

Со членот 4 се задолжува основното училиштето најдоцна до 20 септември во тековната учебна година да истакне распоред за дополнителна и додатна настава за секој наставен предмет, на видно место во училиштето и истиот да го достави до Државниот просветен инспекторат. Исто така се пропишува дека за наставникот кој неоправдано нема да ја реализира дополнителна и додатна настава согласно распоредот ќе се поведе постапка за дисциплински престап. За утврден дисциплински престап на наставникот ќе му се изрекче дисциплинска мерка парична казна од 10 % до 30% од едномесечниот износ на нето платата исплатена на јавниот службеник во месецот пред извршување на дисциплинскиот престап, во траење од три до шест месеци.

Со членот 5 од овој закон се додава нова глава V-а „Советување на родители“ и шест нови члена 64-а, 64-б, 64-в, 64-г, 64-д и 64-ѓ, кои регулираат дека родител, односно старател ќе се упати на советување ако ученикот во текот на наставната година имал негативна оценка по три или повеќе предмети, ако ученикот имал направено одреден број неоправдани или оправдани изостаноци; ако ученикот бил недисциплиниран; ученикот го навредил наставникот; ученикот учествувал во тепачки или други форми на насилство; ученикот покажувал асоцијално или антисоцијално однесување; ученикот се однесувал неморално или неетички; во краток период на ученикот значително му опаднал успехот. Во наведените случаи одделенскиот, односно раководителот на паралелката задолжително повикува на советување најмалку еден родител, односно старател на ученикот со покана упатена преку телефон, по пошта или со лична достава. Ако поканата се однесува за асоцијално или антисоцијално однесување на ученикот, односно неморално или неетичко однесување на ученикот, пред да се испрати поканата до родителот се бара стручно мислење од Педагошката служба (член 64-а).

Со членот 64-б се регулира дека советувањето на родителите го врши психологот во училиштето, а ако во училиштето нема вработено психолог, тогаш советувањето го врши педагогот. Советувањето се врши во групи согласно неделниот и месечниот план и бројот на родителите во групите не може да биде поголем од 20. Советувањето се реализира во два термина во траење од 60 минути. На советувањето на родителот односно старателот, педагогот, односно психологот е должен да постапува согласно Програмата за советување на родители, која на предлог на Педагошката служба ја донесува министерот.

За одржаното советување на родителот, односно старателот, психологот, односно педагогот води записник со листа на присуство (член 64-в). Ако родителот, односно старателот повеќе од четири пати се повикува на советување, на секое следно советување присуствува и претставник од Педагошката служба (член 64-г). Ако родителот, односно старателот не се јави на советувањето и по третата покана се известува Центарот за социјални работи (член 64-д). Педагошката служба, за родителите кои на се јавиле на поканата за советување и истите не го оправдале своето отсуство поднесува предлог за поведување на прекршочна постапка (член 64-ѓ).

Со членот 6 од овој закон по членот 79 се додава нов член 79-а со кој се пропишува дека лицето кое се стекнало со високо образование на ненаставна група на наставнички студии, односно на студии кои немаат наставна насока, може да се вработи во основно образование, освен во одделенска настава, само доколку се стекне со педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирани високообразовни установи. Акредитација на високообразовни установи кои ќе вршат настава и полагање на испити за стекнување на педагошко-психолошка и методска подготовка ја врши министерот за образование и наука.

Со членот 7 од овој закон во членот 85 се додаваат нов ставови (12), (13), (14), (15) и (16) со кој се регулира дека на приправникот по истекот на приправничкиот стаж, а пред полагањето на стручниот испит, му се врши проценка на карактеристиките за подобност со работата со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност (тест на личноста). Услов за полагање на стручен испит е приправникот да има положено тест на личноста, за што Педагошката служба му издава потврда. Тестот на личноста го подготвува и спроведува Педагошката служба.

Со членот 9 се воведува обврска за основното училиште дневникот на паралелката да го води и во електронска форма (е-дневник).

Со членот 10 се допрецизира одредба од членот 168-а, односно се допрецизира дека едукацијата за сторена неправилност ќе се врши само доколку лицето за прв пат ја направило.

Се додава и нова алинеја и нови ставови во делот на прекршоците во членот 172 од законот, односно ќе се казни основното училиште и директорот ако не истакне распоред за дополнителна и додатна настава за секој наставен предмет, на видно место во училиштето и истиот не го достави до Државниот просветен инспекторат. Исто така глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на родителот, односно на старателот ако не се јави во утврдениот термин за советување по втората упатена покана и глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на родителот, односно на старателот ако не се јави во утврдениот термин за советување по третата упатена покана (член 11).

Со членот 12 се утврдува рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон за донесување на подзаконските акти предвидени во овој закон.

Со оглед дека со овој закон се врши четврто изменување и дополнување на одредбите на Законот за основното образование со членот 13 се овластува

Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за учебници за основно и средно образование. Со членот 14 се уредува влегувањето во сила на овој закон.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Со оглед на тоа што со изменувањето и дополнувањето на Законот за основното образование се врши изменување и дополнување на членовите 16, 27, 28, 64, 79, 84, 85, 96, 100, 168-а и 172 решенијата содржани во одредбите се меѓусебно поврзани и чинат една правна целина.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Изменувањето и дополнувањето на Законот за основното образование е со цел за натамошно развивање и подобрување на системот на основното образование со применување на европските стандарди и критериуми, што ќе овозможи поголем развој на воспитната компонента во реализацијата на основното образование, а со тоа и зголемување на квалитетот на образованието.

ОДРЕДБИ ОД ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВНОТО
ОБРАЗОВАНИЕ КОИ СЕ ИЗМЕНУВААТ И ДОПОЛНУВААТ

Член 16

- (1) Основното училиште може да биде општинско или државно.
- (2) Општинското основно училиште се основа од општината.
- (3) Државното основно училиште се основа од Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Владата).
- (4) Советот на општината донесува одлука за основање на основно училиште, по претходно прибавено позитивно мислење од Владата.
- (5) Државните основни училишта кои ги основа Владата, се основаат само за остварување на наставен план и програми за основно образование на одредени ученици за кои државата има посебен интерес (училишта за ученици со посебни образовни потреби).

Член 27

Дополнителна настава се организира за учениците кои имаат тешкотии во учењето и на кои им е потребна повремена помош во текот на наставната година.

Член 28

Додатна настава се организира за учениците кои покажуваат значителни резултати по одделни предмети.

Член 64

Начинот на остварувањето на правата и обврските на учениците, наградувањето и изрекувањето на педагошките мерки за нарушување на училишните правила и кукниот ред ги пропишува министерот, по предлог на Бирото.

Член 79

- (1) Воспитно-образовната работа во посебните училишта и посебните паралелки во основните училишта ја остваруваат наставници, дефектолози, библиотекари, воспитувачи, училишни педагози и психолози со соодветно високо образование.
- (2) Видот на стручната подготовка на лицата кои остваруваат воспитно-образовна работа во посебните училишта и посебните паралелки во основните училишта се

уредува со норматив за наставен кадар во посебните училишта и посебните паралелки во основните училишта, што го утврдува министерот.

Член 85

(1) Наставник, стручен соработник или воспитувач кој за првпат се вработува во основно училиште е наставник-приправник, стручен соработник-приправник, односно воспитувач-приправник.

(2) Приправничкиот стаж трае една година.

(3) За време на приправничкиот стаж на приправникот му припаѓа плата во висина од 80% од платата на наставникот, стручниот соработник, односно воспитувачот.

(4) За време на приправничкиот стаж лицата од ставот (1) на овој член се оспособуваат за самостојна воспитно-образовна, односно стручна работа преку совладување на програмата за стручен испит.

(5) Приправникот за време на приправничкиот стаж соработува со наставниците, стручните соработници, односно воспитувачите и се подготвува за стручен испит.

(6) За време на приправничкиот стаж приправникот го следи ментор.

(7) Менторот на приправникот го определува директорот на училиштето од редот на наставниците, односно стручните соработници или воспитувачи кои вршат работа за која се оспособува приправникот и имаат звање наставник - ментор или наставник - советник.

(8) Менторот на приправникот му подготвува програма која вклучува методска, дидактичка и друга подготовка потребна за оспособување на наставникот и за полагање испит. Менторот изработува извештај за работата на приправникот.

(9) Исто лице не може да биде ментор во исто време на повеќе од два приправника.

(10) За вршење на работа на ментор, училиштето на менторот му исплаќа надоместок во висина од 10% од платата која ќе ја прима приправникот по завршувањето на приправничкиот стаж .

(11) Приправникот по истекот на приправничкиот стаж полага стручен испит пред комисија формирана од министерот.

(12) Приправникот за полагање на стручниот испит плаќа надоместок, чија висина ја утврдува министерот врз основа на реалните трошоци за спроведувањето на стручниот испит.

(13) Програмата за полагањето на стручниот испит на приправникот и начинот на спроведувањето на испитот ги пропишува министерот.

Член 96

(1) За наставниците, стручните соработници или воспитувачите, кои во остварувањето на воспитно-образовниот процес не покажуваат задоволителни резултати, Бирото, Советот на родители или Државниот просветен инспекторат покренуваат иницијатива до училишниот одбор за преиспитување на нивната способност за реализација на работните обврски.

(2) Бирото, Советот на родители или Државниот просветен инспекторат покренуваат иницијатива до училишниот одбор за престанок на работниот однос и за наставници во основните училишта кои вршат подготовки и други активности на учениците од училиштето кои следат настава по завршување на работното време, а не се утврдени со годишната програма за работа.

(3) Иницијативата од ставовите (1) и (2) на овој член мора да содржи образложение за причините поради кои се покренува.

(4) Ако иницијативата од ставовите (1) и (2) на овој член е покрената од Советот на родители, Училишниот одбор пред да расправа по иницијативата, задолжително бара мислење од Државниот просветен инспекторат.

(5) Ако училишниот одбор ја прифати иницијативата од ставовите (1) и (2) на овој член до директорот поднесува предлог за престанок на работниот однос на наставник, стручен соработник или воспитувач, во рок од седум дена.

(6) Директорот е должен да постапи по предлогот од ставот (4) на овој член во рок од седум дена од денот на добивањето на предлогот.

(7) Директорот врз основа на негативните резултати од екстерното проверување, самоевалуацијата и интегралната евалуација содржани во Националниот извештај за работата на наставниците и стручните соработници од членот 92 на овој закон донесува акт за престанок на работниот однос на наставникот и стручниот соработник.

(8) Против актот на директорот од ставот (7) на овој член наставникот и стручниот соработник може да поднесе тужба до надлежен суд.

Член 100

- (1) Педагошката документација од членот 99 став (1) на овој закон се води и издава на македонски јазик и неговото кирилско писмо.
- (2) За учениците од припадниците на заедниците кои наставата ја остваруваат на јазик и писмо различен од македонскиот јазик и неговото кирилско писмо, педагошката документација од ставот (1) на овој член се води и издава на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото на којшто се изведува наставата.
- (3) Дневникот на паралелката се води на јазикот и писмото на кој се изведува наставата.

Член 168-а

- (1) Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор државниот просветен инспектор или овластениот инспектор на општината утврди дека е сторена неправилност од членот 172 на овој закон, е должен да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во определен и со истовремено врачување на покана за спроведување на едукација на лицето или основното училиште каде е утврдена неправилноста при вршењето на инспекцискиот надзор.
- (2) Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведување на едукацијата ја пропишува.
- (3) Едукацијата ја организира и спроведува Државниот просветен инспекторат, односно овластениот инспектор на општината, којшто го извршил инспекцискиот надзор, во рок не подолг од осум дена од денот на спроведувањето на инспекцискиот надзор.
- (4) Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за едно или повеќе лица, односно за една или за повеќе основни училишта.
- (5) Доколку во закажаниот термин лицето или основното училиште над кој се спроведува едукација не се јави на едукацијата ќе се смета дека едукацијата е спроведена.
- (6) Доколку лицето или основното училиште над која се спроведува едукација се јави на закажаната едукација и истата ја заврши, ќе се смета дека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

(7) Доколку државниот просветен инспектор или овластениот инспектор на општината при спроведување на контролниот надзор утврди дека се отстранети утврдените неправилности од ставот (1) на овој член, донесува заклучок со кој ја запира постапката на инспекциски надзор.

(8) Доколку државниот просветен инспектор или овластениот инспектор на општината при спроведување на контролниот надзор утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од ставот (1) на овој член, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежниот суд.

(9) Државниот просветен инспекторат, односно овластениот инспектор на општината којшто го извршил инспекцискиот надзор, води евиденција за спроведената едукација на начин пропишан од министерот.

Член 172

(1) Глоба во износ од 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на основното училиште, ако:

- името на основното училиште е напишано спротивно на членот 14 од овој закон,
- внесува погрешни податоци во интегрираната база на податоци (член 15-а),
- задолжителните и изборните предмети за учениците со посебни образовни потреби се реализираат спротивно на членот 30 став (2) од овој закон,
- не го организира прифаќањето и заштитата, како и продолжен престој на учениците (член 33 ставови (1) и (2)),
- не ги запознае учениците и родителите преку брошура со одделни делови од програмата за работа, правата и должностите на учениците и организацијата на работата во училиштето (член 36),
- издаде јавни исправи спротивно на членот 101 став (2) од овој закон и
- не склучи соодветно осигурување за одговорност од предизвикана штета (член 167).

(2) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на директорот на основното училиште за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на наставникот за прекршокот од ставот (1) алинеи 3, 4 и 5 на овој член.

(4) Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на родителот, односно старателот ако ученикот не е запишен во рокот утврден во членот 47 став (1) од овој закон.

(5) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на родителот, односно старателот ако не му овозможи на своето дете да ја исполни обврската за задолжително основно образование и воспитание (член 5).